

**PERSPECTIVES DEL SEGLE XXI:
RECERCA I PAÍS
DECLARACIÓ INSTITUCIONAL**

Aquesta declaració fou aprovada pel Ple de l'Institut d'Estudis Catalans el dia 21 d'octubre de 2004 com a conclusió del cicle de conferències i el debat plenari «Perspectives del segle XXI: recerca i país».

La recerca i el desenvolupament dels pobles

Una de les característiques més destacades del nostre temps és la penetració de la ciència en totes les activitats humanes. La ciència és valorada com a factor de millora econòmica i de cohesió social. En les societats modernes hi ha el convenciment, estès a totes les capes i racons de la societat, que la millora de la qualitat de vida ha estat possible gràcies al desenvolupament de la ciència. L'ha alliberada de les pors ancestrals i ha proporcionat els recursos per a donar estabilitat al sistema de vida. En efecte, la comprensió de la naturalesa caracteritza i constitueix la nostra civilització que ha aconseguit els avenços tecnològics per a evitar o alleugerir malalties i per a facilitar el transport de persones i mercaderies i també la comunicació interpersonal, i ha de fer possible l'educació en tots els àmbits i en totes les formes. El convenciment que hi ha una relació estreta entre el desenvolupament de la ciència i el progrés general forma part de la cultura de les nostres societats des de fa molts anys. Potser el que es percep com a novetat remarcable és que les societats d'avui tenen consciència que els efectes de la recerca científica no són per a un futur a mitjà o a llarg termini, sinó que són immediats o que es produiran aviat.

A més, existeixen dades sòlides, que han estat àmpliament difoses, segons les quals la implantació i la presència d'universitats o centres de recerca en àrees específiques i conegudes ha comportat de manera ràpida un increment del nivell de producció industrial, de llocs de treball i del nivell de vida i d'expectatives de desenvolupament futur. En els darrers anys s'han pogut comprovar els extraordinaris efectes de la recerca sobre països petits i en regions específiques de països extensos. Sabíem que l'extra-

ordinari desenvolupament de l'economia mundial es deu principalment als progressos científics i tècnics que tingueren lloc en el segle XX, sobretot en la seva darrera meitat. L'informe del 2001 elaborat per les Nacions Unides, que es dedica a la relació entre la ciència i la tecnologia i el desenvolupament de la humanitat, indica que el factor més important en el desenvolupament econòmic i social en tots els països és el desenvolupament científic i tecnològic. Hi ha una relació perfectament contrastada per països, per regions, per ciutats i per empreses entre la seva dedicació a la recerca i el procés de creixement econòmic, de benestar material i de desenvolupament humà.

D'altra banda, la investigació és també font de poder, i no solament pels efectes sobre l'àmbit militar, sinó sobretot pels efectes sobre la comunicació i la capacitat de processar informació útil per als aparells de poder. Pot semblar que aquesta consideració es refereix només a la recerca científica que té per objectiu directe la resolució de problemes pràctics del seu entorn. Cal, tanmateix, insistir que, davant de les tendències predominants que han convertit la rendibilitat i l'aplicabilitat de la recerca científica en l'objectiu determinant i la justificació quasi única, els individus i les societats tenen i senten la necessitat de respondre les preguntes respecte al món que els envolta, sobre la seva naturalesa i el seu funcionament, i que la recerca que es planteja per a respondre aquestes qüestions, no solament la sentim com a necessària, sinó que té sentit, i molts la consideren imprescindible. I és per això que l'establiment d'una política seriosa ha de ponderar també la recerca com a font primària de coneixement, tant en el camp de les ciències socials, experimentals i teòriques, com en el de la cultura humanística.

L'experiència ja existent indica amb tota claredat que la recerca és un element essencial per al present i el futur d'un país. És, per tant, un dels elements clau per a la consolidació de Catalunya i dels Països Catalans. La història de la humanitat i la dels diversos països en els darrers segles és prou demostrativa d'aquesta afirmació. Però la importància de la recerca no es limita a la seva acció directa sobre la producció de béns industrials i a l'obtenció o aprofitament dels recursos naturals, sinó que també comprèn l'impacte cultural, que és origen de la creació d'estructures i ordenacions socials i polítiques que aconseguen l'existència de països productius i cultes, i la consolidació de nacions modernes. Com s'ha dit, la recerca és a la vegada un reflex del poder intel·lectual d'un poble, com les belles arts, la música o la literatura, i un motor de l'avenç econòmic; i la recerca bàsica i aplicada no solament és necessària per al desenvolupament econòmic i la millora de la competitivitat de la producció, sinó que incideix també directament sobre la qualitat de vida dels ciutadans i sobre les formes de vida social.

La recerca, com moltes altres activitats dels humans, és un acte creatiu que, si és reeixit i és comunicat, ens identifica, i fa que ens reconeguem com a individus, com a grup i com a poble. Ens distingeix a través de la tasca realitzada. Ens hi reconeixem i ens permet integrar-nos en la civilització de la cultura i la ciència. La recerca, que com tota activitat humana sempre té un origen local —resulta d'experiències individuals i col·lectives, sempre d'extensió geogràficament o socialment limitada—, només és universal en les seves finalitats darreres, i confereix prestigi i avantatges econòmics per a les persones individuals o per als grups, per a les empreses i per als pobles. Convé que les societats ho reconeguin a fi que els poders polítics dissenyin les polítiques generals, marquin

els objectius i portin a terme les mesures concretes adequades per a aconseguir, per mitjà de la recerca, resultats satisfactoris que assegurin el desenvolupament i el benestar col·lectius.

La importància i la repercussió cultural i socioeconòmica de la recerca, la constitueixen en objectiu nacional, i això implica que els programes de govern han d'apostar per una acció prioritària, decidida i compromesa dels poders públics, és a dir, una política científica, i aquesta ha d'incloure la promoció i el seguiment de les tasques i activitats científiques per a aconseguir una producció més gran i millor, i en qualsevol cas, comparable a la dels països amb els quals pretenem equiparar-nos. Cal una política científica nacional que tingui en compte i estimuli la participació de diferents sectors de la societat en el finançament de la recerca, però la participació dels agents socials en cap cas no ha d'eximir els poders públics de les seves responsabilitats en la creació o el manteniment d'un teixit productiu públic de recerca eficaç per a satisfer les necessitats del país en la continuïtat del seu desenvolupament cultural i econòmic.

La nació catalana necessita una política científica pròpia. El desenvolupament de les ciències que tenen per objecte els anomenats *fenòmens naturals* i els fenòmens que són objecte de les ciències socials (el dret, la història, la filosofia, la sociologia, l'economia, la filologia o la lingüística, i la pedagogia) constitueix una afirmació d'identitat. I la vida en comunitat només pot suscitar adhesions si pot garantir als ciutadans unes perspectives de futur on les oportunitats individuals de realització personal i de progrés són suficients per a estimular i justificar la voluntat d'emprendre i crear. Per a aconseguir això, i garantir-ho de manera durable en el món actual, com ha indicat l'IEC en alguna ocasió, només hi ha la via de la recerca i la innovació, via que ha esdevingut condició prèvia absolutament crucial per a la creació sostinguda de benestar en una societat justa. L'autogovern de Catalunya, o els corresponents de

tota l'àrea dels Països Catalans, quedaria coix si no considerés l'àmbit de la recerca com un dels àmbits de més importància estratègica per als interessos nacionals. En conseqüència, independentment dels canvis jurídics necessaris que es puguin produir en un futur, s'ha de fer l'esforç econòmic i polític per a actuar decisivament en matèria de recerca.

Característiques del sistema català de recerca. Mancances i accions que cal emprendre

El desenvolupament de la recerca i la productivitat de la recerca en els darrers anys en el país ha estat remarcable, i és cert que hi ha hagut circumstàncies i factors de canvi —increment d'investigadors, creació de centres, reconeixement i finançament de grups de recerca, instauració de la Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA), etc.— que han estimulat l'interès per la ciència i han disminuït les barreres que impedièn la plena implicació del natural dinamisme de la societat catalana en la recerca científica. Per exemple, nombrosos documents han reflectit amb tota claredat que la productivitat individual dels nostres investigadors és considerable i destacada en relació amb paràmetres de comparació com les mitjanes del nostre àmbit econòmic i administratiu (l'àmbit estatal) o les mitjanes internacionals, tant pel nombre de publicacions com per la qualitat mesurada com a impacte en el món científic general. I és cert que les iniciatives i els canvis que hem pogut observar en els darrers temps i les actituds en el món de la investigació entronquen amb les inquietuds i les ambicions del nostre poble, que en èpoques anteriors cristal·litzaren en la creació del mateix Institut d'Estudis Catalans el 1907.

Malgrat tot això, la magnitud del teixit social implicat en la recerca, els dispositius ordenadors i l'organització pro-

ductiva de la recerca són clarament insuficients en volum i en pes, en relació amb l'estatus econòmic i cultural del nostre país, i inadequats pel que fa a l'ordenació i l'estructura. La producció total del país en recerca és baixa, i les xifres comparatives considerades com a indicadors —percentatge dels recursos en relació amb el PIB, nombre d'investigadors per nombre d'habitants, producció d'articles o comunicacions científiques, nombre de patents nacionals o internacionals, recursos específics dels sectors industrials— són baixes i demostratives, donen contingut a aquella primera mancança, la insuficiència del sector en volum, i són reveladores del segon aspecte: la inadequació del nostre sistema productiu de recerca.

La producció de la recerca depèn del nombre d'investigadors actius (aquesta és una obvietat freqüentment ignorada en l'elaboració de propostes), del nombre d'investigadors amb lloc de feina estable i, d'una manera molt especial, de les característiques de la carrera professional de l'investigador. En el curs de la vida de l'investigador cal distingir diversos períodes que constitueixen etapes o esglaons en la seva carrera de científic recercador que són conegudes i caracteritzades pel tipus de relació laboral (beques o contractes predoctorals, beques o contractes postdoctorals, contractes de recerca tipus Ramon y Cajal o Marie Curie o d'altres seguits de possibilitats d'incorporació definitiva a una posició estable), les quals han de tenir la triple virtut de proporcionar formació, competitivitat i esperit de millora, i també proporcionar l'estabilitat necessària perquè l'activitat d'investigador sigui atractiva per als millors. També és, doncs, essencial per als investigadors establerts i reconeguts mantenir els incentius que assegurin la competència continuada, com és ara els contractes competitius de projectes de recerca i el reconeixement de l'excel·lència a través dels diversos sistemes coneguts arreu. La màxima cura a proporcionar la carrera

professional. fer-ne el seguiment i donar-hi continuïtat en totes i cada una de les etapes ha de constituir l'objectiu prioritari per als poders públics i per a la societat catalana. La carrera de l'investigador ha de constituir l'element central en qualsevol política de recerca. La diferència entre els països amb èxit en recerca i innovació i els que no en tenen és l'existència d'una carrera raonable per als investigadors. De fet, la creació de centres, l'actualització de les universitats i, en general, les mesures de promoció de la recerca tenen efectes positius perquè augmenten el nombre d'investigadors i en milloren les condicions i les possibilitats.

El teixit de la recerca en tots els àmbits —el de les ciències experimentals i de la salut, el de les ciències socials i les humanitats, els estudis històrics i els estudis lingüístics— i en tots els països és un sistema complex format per subsistemes que constitueixen variables de diferent pes i importància, que a la vegada contenen diverses variables. Algunes són ben conegudes i algunes ho són menys, però les referències procedents d'altres països són prou demostratives per a poder prendre decisions i per a establir polítiques de futur amb un marge de seguretat acceptable. Sabem que existeixen dos sistemes: un sistema públic de recerca i un sistema basat en fons privats; i que existeixen també, projectes o programes mixtos (en els quals el finançament prové d'un sector i la realització de l'altre). També sabem, com ja s'ha indicat, que els dos sistemes estan relacionats, de manera que el creixement d'un afavoreix l'altre. I que és cert que l'existència d'un teixit productiu gran i potent en els tres sectors bàsics de l'economia tendeix a coincidir en una estructura recercadora també potent. També és cert que dades recents indiquen que la implantació de centres de recerca (universitats, però també tot tipus de centres de recerca) afavoreix de manera molt clarament demostrable la producció industrial més o menys sofisticada, de tal manera que es poden comptabilitzar llocs de treball cre-

ats en els àmbits industrial i de serveis a partir del nombre d'investigadors actius implantats. Els estudiosos coincideixen a indicar que és essencial promoure i tenir cura que el sistema de recerca amb tots els seus centres sigui permeable i sensible a la societat en general, però especialment a l'anomenat *teixit productiu*. No obstant això, el dispositiu central d'un sistema de recerca es constitueix a partir de les disponibilitats de la població per a la recerca: del nombre d'investigadors estables i de l'eficiència dels sistemes de formació i promoció dels investigadors. La carrera professional dels investigadors constitueix l'element central del sistema i l'objectiu principal de la política de recerca. El manteniment de l'excel·lència i la competitivitat i l'estabilitat laboral són elements clau d'aquesta carrera professional. Cal subratllar que l'existència de fons de recerca supranacionals i d'accés competitiu fan que l'investigador sigui actualment responsable no solament del manteniment de les seves habilitats productives sinó també de l'obtenció de recursos per a assegurar la continuïtat de la seva investigació. D'aquí que qualsevol política de recerca que pretengui tenir efectes substancials no solament ha d'assegurar un increment de la despesa pública i empresarial, sinó que també ha de programar un increment del nombre d'investigadors. D'altra banda, en el sistema de recerca, els tecnòlegs i els tècnics constitueixen també elements clau, i la dotació existent especialment en els organismes públics de recerca —universitats, instituts, etc.— és molt baixa o inexistent. També cal corregir, per tant, aquesta mancança.

227

El paper de les universitats

Els centres, les institucions i en general les estructures i organismes de recerca són: les universitats, els centres públics de recerca i les empreses. Els estudiosos dels fenòmens socials re-

lacionats amb la ciència i el seu desenvolupament ens indiquen que l'èxit del model anglosaxó és conseqüència d'haver fusionat la investigació amb la universitat. En els models continentals s'ha tendit a separar la investigació en centres públics específics per a aquesta tasca i reservar les universitats per a l'ensenyament. Al nostre país aquest model, per diverses circumstàncies, no s'ha seguit estrictament. De fet, la recerca que existeix a Catalunya es produeix majoritàriament en les universitats i també, amb resultats considerables, en centres universitaris paral·lels com els hospitals. Malgrat això, les universitats continuen tenint un model desfasat, poc adequat a les necessitats de la recerca, on la investigació constitueix un element curricular del professorat, però no és objectiu explícit en les disposicions i normes de més transcendència pràctica, com ara les de recursos humans, especialment en aquells aspectes que són decisius, com és la dotació i justificació de places de professorat. El país també necessita, doncs, prioritzar l'actualització de les universitats (que, per cert, estan donant resultats superiors als esperats en l'àmbit de la recerca) amb objectius de producció de recerca i de formació d'investigadors. Cal una redefinició de les tasques del professorat universitari —que és el col·lectiu d'investigadors més nombrós i amb un potencial més alt— amb l'alliberament d'una part de les obligacions docents dels professors vocacionalment i efectivament més dedicats a la recerca.

La xarxa catalana de centres de recerca

D'altra banda, cal remarcar que els diversos països han potenciat i ampliat el nombre de centres públics de recerca amb missions específiques i objectius especialitzats. A Catalunya, darrerament s'ha seguit una política paral·lela que cal aplaudir. No obstant això, els nostres centres de recerca són escas-

sos i, en una proporció important, no dependents de l'Administració catalana. Cal reclamar el compliment de les normes estatutàries respecte a la investigació i adequar-les a la realitat nacional catalana; alhora, s'hauria de projectar també l'adequació de l'estructura jurídica dels centres del CSIC a la realitat del 2004. Cal que la integració d'aquests centres a la xarxa catalana inclogui previsions com la d'oferir una carrera professional atractiva i perfectament estructurada en cada etapa i una homologació de criteris remuneratius amb d'altres institucions comparables. Caldrà també, com en els altres centres públics, suprimir les traves per a la incorporació d'investigadors estrangers, i sobretot augmentar la permeabilitat d'aquests centres de recerca a les necessitats del teixit social establint col·laboracions amb empreses i centres d'ensenyament superior i desenvolupant serveis especialitzats.

La recerca en el camp de les humanitats

Cal promoure també la recerca en les àrees de les ciències humanes i socials (el dret, la història, l'economia, la sociologia, la filologia o la lingüística, la filosofia). La recerca en aquests camps és tan essencial per al desenvolupament i la consolidació dels països com ho és la recerca en les ciències experimentals i tecnològiques. No solament perquè són un dels pilars de la consciència nacional, sinó també perquè no es pot ignorar que una de les troballes de la ciència moderna és precisament que el desenvolupament de tot ordre dels pobles i les nacions, incloent-hi l'econòmic, la cohesió i la pau social, depèn també de l'eficiència de l'organització cultural i social, i així mateix de l'existència d'un sistema jurídic que garanteixi un ordre social que faci possible la producció i el comerç amb la seguretat necessària. L'efectivitat dels equípaments culturals, la integració lingüística, els efectes de

la immigració, l'ordenació del territori, l'escolarització, i l'aculturament, són qüestions que reclamen recerca científica.

A més, les necessitats de la societat catalana moderna fan necessari que l'objecte de la recerca de l'àmbit humanístic i de les ciències socials no es limiti al nostre patrimoni cultural i històric. L'objecte d'estudi és per la seva naturalesa d'àmbit universal. La visió de la realitat des de l'interès i la percepció conformats a partir de les experiències de la realitat pròpia constitueix un element essencial i enriquidor, i una contribució imprescindible per a obtenir estudis objectius més complets amb visions innovadores del món.

Al mateix temps que s'empeny la recerca en aquestes àrees, també cal fer precisos i viables els indicadors per a l'avaluació de la recerca, perquè els experts indiquen que aquest aspecte està poc desenvolupat en el nostre país i que el nivell d'ambigüitat de la producció en aquests camps és probablement superior que en el de les ciències experimentals, més fàcilment avaluable.

Conclusions finals

El consens general fruit d'una experiència ja considerable arreu és que la promoció de la recerca es fonamenta en dos eixos. L'un consisteix en el finançament general per a tots aquells grups de recerca actius i productius, que doni suport als investigadors actuals, que són els que amb la seva labor quotidiana fonamenten i donen seguretat i continuïtat al sistema en allò que té de dinàmic i positiu, i constitueixen la base per a planificar i organitzar el futur. Caldrà mantenir la competitivitat necessària, i això requereix l'existència d'estructures o grups amb objectius aparentment paral·lels però que afavoreixin la coordinació i evitin la redundància. L'altre eix, d'extensió i creixement, ha de consistir en un programa dirigit a augmen-

tar el nombre d'investigadors per mitjà de la formació i de la captació de nous investigadors d'alta qualitat. Aquest segon eix i especialment la captació de nous professionals per a la recerca és el procés més complex i delicat. En efecte, implica des de difondre en les escoles i altres centres d'ensenyament l'interès i l'entusiasme per la ciència i el coneixement —recordem aquí que una de les missions que aconsegueix la famosa Acadèmia Nacional de Ciències dels Estats Units, tal com indicava el seu president en la conferència pronunciada a l'Institut, és la divulgació de la ciència i l'estimulació de les vocacions per la ciència entre els escolars i en les mateixes escoles d'aquell país— fins a crear una completa carrera professional de l'investigador, tal com hem indicat més amunt, que garanteixi la competitivitat, l'eficiència i també l'estabilitat.

El camí a seguir és clar. Catalunya, com a societat amb un determinat nivell econòmic, que és a la vegada un poble organitzat políticament —com a nació—, té en la recerca una responsabilitat davant de si mateixa i davant dels altres pobles. Té el repte d'actualitzar-se d'una manera continuada com a país modern, productiu i innovador, que consisteix a eixamplar i organitzar la seva capacitat recercadora en tots els àmbits. El país necessita més investigadors i els necessita en un marc en el qual els objectius, les dedicacions i les responsabilitats en la recerca siguin explícits en totes les situacions laborals. Això demana ampliar els actuals departaments universitaris i augmentar-ne les dedicacions en el tercer cicle universitari (doctorats) i per a la recerca. També requereix l'establiment i estructuració de la carrera d'investigador. I finalment, ha de comprendre la creació d'una xarxa de centres públics de recerca, permeables a les necessitats del teixit social i econòmic, que incorpori tots els centres de Catalunya. Ha d'existir una política nacional catalana que abasti la recerca en tots els seus àmbits i la dugui a terme des del foment fins a la gestió. Només així el país podrà optar als

recursos centralitzats de l'àmbit que siguin i competir per obtenir-los, i serà competitiu en la recerca i podrà aspirar a ser-ho també en tots els àmbits.

La política de ciència ha de ser dissenyada per a assegurar-ne el desenvolupament continuat i la difusió en tots els àmbits. L'objectiu: elevar-ne el nivell i aconseguir una extensió suficient, augmentar l'impacte social i la innovació, i promoure la penetració internacional de la recerca pròpia. L'increment dels fons per a investigació s'ha de dedicar a la recerca bàsica, a la formació d'investigadors, a augmentar les infraestructures de recerca i molt especialment a estructurar i promoure una carrera professional que proporcioni estímul, competitivitat i estabilitat als investigadors, i finalment a empenyer la innovació social. Cal també augmentar la col·laboració entre els qui fan recerca i els qui en fan ús, les empreses de producció i de comercialització de les noves troballes i productes. Cal facilitar les relacions en xarxa, tant dins d'Europa com en les relacions d'abast més ampli, i utilitzar les oportunitats dels organismes supranacionals. Cal impulsar la creació i el desenvolupament de centres d'excel·lència i organitzar sistemes d'anàlisi i avaluació de l'estat i l'activitat del sistema de recerca. Aquest conjunt de mesures coincideix en gran part amb el que han posat en pràctica en altres països, com l'experiència recent de Finlàndia, que ha produït esplèndids resultats i que ha merescut l'aprovació dels experts d'arreu.

Per tot això, l'Institut d'Estudis Catalans fa les recomanacions següents.

RECOMANACIONS DE L'INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

1. La recerca i la innovació constitueixen les bases més sòlides per al desenvolupament continuat dels pobles i han de ser un objectiu preferent de la societat catalana i dels poders

públics que la representen i la governen. La recerca s'ha de projectar i realitzar amb la complicitat de tota la societat i, en especial, amb la de les organitzacions, empreses i institucions més properes a l'ús dels resultats que ofereix. Els plans de recerca també han de tenir en compte l'evolució de les ciències i les perspectives del seu desenvolupament, i al mateix temps atendre les necessitats de l'entorn empresarial i social a mitjà i a llarg termini.

2. Una bona part de la recerca pública a Catalunya es fa a les universitats —que inclouen els hospitals universitaris d'alt nivell assistencial—; però, paradoxalment, aquestes institucions no reconeixen la recerca com a objectiu bàsic en les seves estratègies de producció ni en l'assignació de recursos humans. Les universitats —i els hospitals— haurien de reconèixer explícitament la funció investigadora com a pròpia i indispensable per a dur a terme les seves responsabilitats socials. Les universitats han d'assumir de manera plena i responsable els reptes de la recerca, i han de reconèixer, doncs, que la recerca i la formació d'investigadors són funcions primordials de la universitat i dels seus professors.

3. En aquest mateix sentit, cal també implantar una política dirigida a les universitats perquè el tercer cicle —i molt especialment els estudis de doctorat, que són els relacionats i indistingibles de l'activitat investigadora— guanyi en qualitat, i tingui l'alt reconeixement i la significació institucional per part de les mateixes universitats que ara clarament no té. Cal també prendre les mesures oportunes de promoció per a aconseguir la internacionalització del tercer cicle.

4. El Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) ha d'augmentar els centres de recerca en tot l'arc mediterrani d'acord amb les productivitats potencials del seu teixit econòmic i cultural: a Catalunya, cal que els diversos centres s'integrin plenament en el sistema català de recerca o,

si més no, s'haurien d'explorar fórmules de cogestió entre l'Administració catalana i l'estatal.

5. Cal un increment del nombre d'investigadors en la xarxa catalana de recerca, que hauria de doblar el nombre actual, tant en l'àmbit públic —centres de recerca i centres d'ensenyament superior— com en l'àmbit empresarial. Els estudis comparatius entre els països del nostre àmbit cultural i econòmic, tant pel que fa a la producció global de la recerca com pel que fa als elements bàsics de la producció, indiquen que, malgrat que la productivitat per investigador és correcta o bona, els resultats totals avaluats a través d'indicadors fiables són insuficients.

6. Cal establir una carrera professional de l'investigador que combini l'avaluació continuada, el manteniment de la competitivitat i l'excel·lència amb l'estabilitat laboral. És necessària també una definició clara de les vies d'entrada a la carrera investigadora, de l'avaluació per a la incorporació de nous investigadors en els centres de recerca, de mobilitat entre les tasques en la recerca pública i l'empresarial o privada, la docència i la gestió i, en general, dels mecanismes implicats en la promoció. Cal una generalització de fórmules àgils per a la carrera investigadora basades en la contractació indefinida puntuada per avaluacions periòdiques, que caldria implantar en els centres de recerca i també en les universitats i s'han de simplificar les disposicions legals que dificulten la mobilitat d'investigadors i acadèmics.

7. Cal modificar la legislació constitucional i estatutària per a suprimir les ambigüitats existents i perquè les competències de recerca i innovació siguin efectivament de Catalunya i dels governs directament responsables.

8. La recerca necessita un esforç d'internacionalització. És particularment important que els poders públics estimulin la difusió i el reconeixement de la recerca feta en el país. La competència per l'obtenció de recursos dels fons suprana-

cionals així ho demana. En aquest sentit, s'ha de promoure especialment l'ús de l'idioma anglès a més del de la llengua catalana, sense menystenir l'ús de les llengües castellana, francesa, alemanya i altres, quan calgui per motius de participació en programes específics o, en general, per la difusió de la producció pròpia.

9. La recerca en les ciències humanes i socials, i especialment la producció en aquest àmbit, és un element essencial en el desenvolupament i la consolidació dels pobles i els països. Cada societat particular té l'obligació de vetllar per la recerca en aquells àmbits que la caracteritzen, li donen una ben definida personalitat i la diferencien d'altres comunitats humanes. Ens referim, és clar, a les disciplines científiques que estudien i investiguen la història, l'estructura econòmica, la cultura, la llengua, el dret i la geografia, entre d'altres. La recerca en les ciències socials i les humanitats ha esdevingut actualment objecte d'un interès particular, no solament perquè és la base de la consciència dels pobles, sinó també perquè els seus resultats tenen efectes directes en el desenvolupament sociocultural, econòmic i de tot ordre, ja que contribueix decisivament a l'eficiència de l'organització social.

10. L'Institut d'Estudis Catalans pot tenir un paper significatiu tant en la recerca pròpiament dita com en els programes d'observació i avaluació de la recerca, en el seguiment dels resultats de les iniciatives proposades per a la promoció de la recerca i, molt especialment, en la difusió i promoció social de la ciència i la investigació. S'han de promoure i estendre els resultats de la ciència a tota la societat intensificant les activitats que tenen per objectiu la comunicació científica i millorar la valoració social d'investigadors i acadèmics com a elements clau per al progrés. L'IEC, amb les cinc seccions i les vint-i-sis societats filials però també amb la seva implantació territorial i la seva presència internacional, pot fer una tasca molt estimable en la direcció indicada.